

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VOLNÝ ČAS, REKREACE, MIMOŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Ondřej Ješina

Doplňkový tematický blok V – Podpora kompetencí vedoucích pedagogických pracovníků institucí poskytujících zájmové vzdělávání

Kompetence leadera úspěšné školy

CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145

Hlavní argumentace

- Pravidelné volnočasové (VČ) aktivity jsou vhodným prostředkem pro celkové zdraví a zlepšení kvality života jedinců všech věkových skupin.
- Realizované VČ aktivity jsou významným predikátorem míry zdraví dětí a mládeže, ale i dospělých.
- Narůstá prevalence hromadných neinfekčních onemocnění (včetně psychických – sociální odloučení) či sociálně patologických jevů.
- Rostoucí propast mezi aktuálním trendem komercializace VČ aktivit a participací právě těch skupin obyvatel, pro které by pohybové aktivity byly jednoznačným přínosem.

Aktivní činnost ve volném čase

- Rekreaace vs. vzdělávání
- Činorodý, osobnost rozvíjející způsob využití volného času
- Obdobné determinanty

Terminologické „opáčko“

- Volný čas, polovolný čas, pracovní čas
- Typy volnočasových aktivit– intelektuální, umělecké, sociální, zájmové, pohybové (Hodaň, Dohnal, 2005)
- Rekreace – pohybová...
- Formy rekreace a mimoškolní činnosti...

Formy rekreace a mimoškolní činnosti

- Organizované
- Neorganizované
- Individuální
- Skupinové
- Dyadické
- Rodinné
- Jednodenní
- Vícedenní
- Víkendové

Uved'te příklady ke každé z forem.

Činnosti ve volném čase

- Činnost manuální
- Činnosti fyzické (sportovní, cestovní, turistika)
- Činnosti estetické
- Činnosti intelektuální
- Činnosti sociální
- Spotřební, konzumní (dnes)

Tendence vývoje volného času

- Od organizovaného k neorganizovanému
- Od výkonu k prožitku (radost, sebeuspokojení, seberealizace)
- Od kolektivního k individuálnímu
- Od tradičního k netradičnímu (rizikovému, vzdělávacímu, k aktivitám pro rozšíření obzoru a kvality osobnosti)
- Od města k přírodě (kompenzace prostředí a stresových vlivů)
- Od dlouhodobých (stálých) vlivů ke krátkodobým trendům (módnost, identifikace)
- Od pořádku k chaotismu a nestabilitě
- Centrální organizace a koncepce jsou nahrazovány regionálními podle potřeb občanů

Uveďte příklady rozporu s výše uvedenými trendy.

Vybrané determinanty volného času

Sociální determinanty

- Sociální status – pohlaví, věk, zdravotní stav, rodinný stav, vliv rodinného prostředí, tradice kultury
- Socioekonomický status – místo bydliště, vzdělání, profese, kvalifikace, ekonomicko-materiální zajištění, podíl na moci
- Osobnostní charakteristika – hodnotová orientace jedince, psychika, temperament, struktura zájmů

Životní styl

- Systém významných činností, projevů a zvyklostí charakteristických pro konkrétního jedince
- Faktory: životní podmínky a osobnost jedince
- Nespojitosť, nesouslednost lidského jednání, fragmentarizace a epizodičnost různých sfér lidských činností

Zdraví

Stav naprosté tělesné, duševní a sociální pohody – otázka: stav vs. proces.

- Zdraví jako ne-nemoc
- Zdraví jako prožívaný stav nemoci/zdraví, navzdory onemocnění
- Zdraví jako rezerva, záloha, kapacita zdraví – odolnost vůči onemocnění
- Zdraví jako fyzická zdatnost (fitness) – tělesná zdatnost, úspěšnost ve sportovních hrách
- Zdraví jako energie a vitalita – kombinace zdatnosti s pocity energie
- Zdraví jako sociální vazby – typické pro ženy
- Zdraví jako funkce – podstatou této koncepce je spojení aktivity a energie se sociálními vztahy
- Zdraví jako psychosociální pohoda – rozhodujícím kritériem je zde psychický stav; ten je často spojován s dobrou fyzickou kondicí

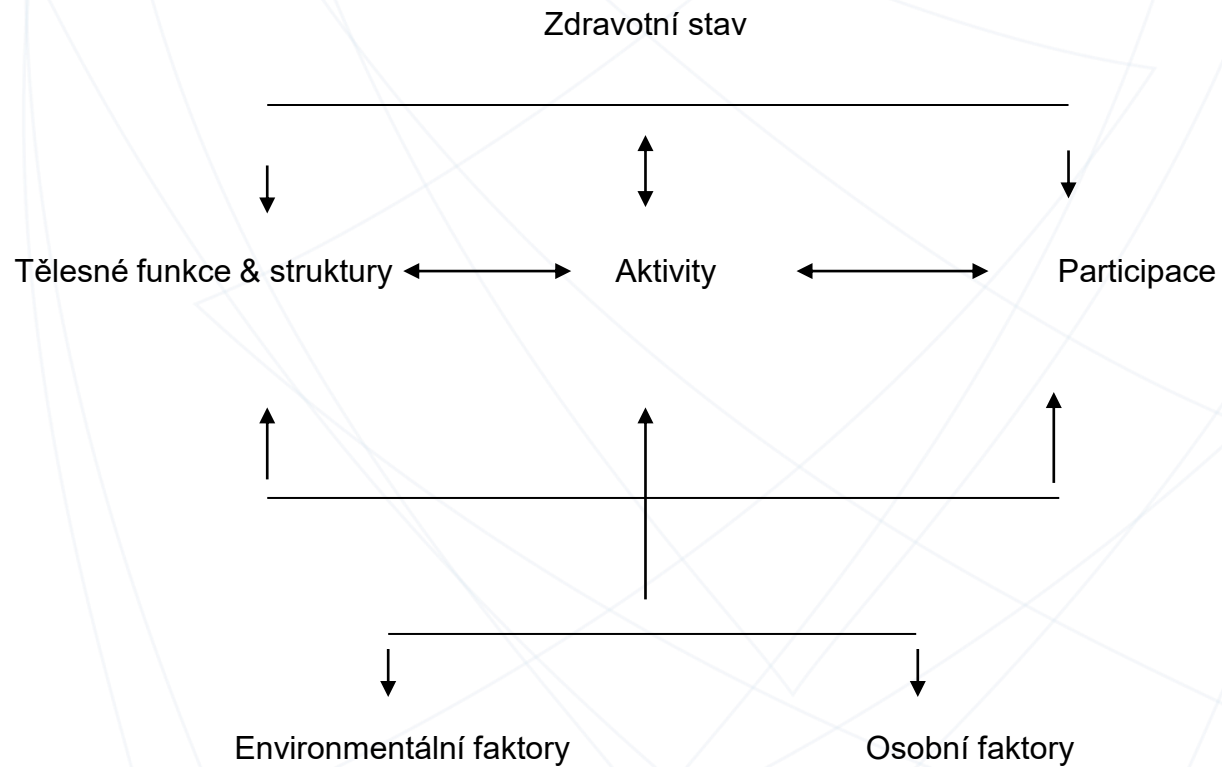

Kvalita života

- Kvalita života je veličinou vícerozměrnou, dynamickou, bez jednotného teoretického základu.
- Důležitost psychické, fyzické a sociální pohody a osobní spokojenosti člověka.
- Faktory: fyzické zdraví a míra samostatnosti; psychické zdraví; sociální klima; prostředí.

WHO (ICF, 2001)

Oblasti rozvoje prostřednictvím VČ aktivit

WHO (ICF, 2001)

- Sociální
- Psychická
- Zdravotní (fyzická)

	1. část		2. Část	
Komponenty	Těl. fce a struktury	Aktivity a participace	Environmentální faktory	Osobní faktory
Domény	Těl. fce a struktury	Životní oblasti (úkoly)	Vnější vlivy na fungování a postižení	Vnitřní vlivy na fungování a postižení
Konstrukty	Změny v těl. funkcích (fyziologické)	Kapacita k provedení úkolu ve standard. podmínkách	Facilitující či negativní vliv projevů fyzického, sociálního a postojového světa	Vliv atributů jednice
	Změny v těl. strukturách (anatomické)	Provedení úkolu ve stávajících podmínkách		
Pozitivní aspekt	Funkční a strukturální integrita	Aktivity Participace	Facilitátoři	-----
	Fungování			
Negativní aspekt	Poškození	Limitace v aktivitách Restrikce v participaci	Bariéry	-----
	Postižení			

Environmentální faktory

- Pomůcky a technologie pro zlepšení přístupnosti
- Přírodní prostředí a lidské zásahy do tohoto prostředí
- Podpora a vztahy partnerů a blízkých osob
- Postoje trenérů, učitelů, vrstevníků, a blízkých osob
- Služby, systémy a předpisy, včetně dopravy

Osobní faktory

- Osobnostní faktory
 - například pohlaví,
 - somatotyp,
 - osobnostní atributy jako smysl pro zodpovědnost či aspirační úroveň; mohou ovlivnit míru participace (účasti) a výsledky daných aktivit v určitém specifickém kontextu.
- Analýza kontextuálních osobních a environmentálních faktorů a následná vhodná intervence může redukovat nechtěné následky limitů cílové skupiny.

Empowerment

- Posílení důvěry ve vlastní schopnosti.
- Vlastní způsobilost (schopnost) je v tomto kontextu obvykle spojena s motorickými schopnostmi a dovednostmi, sociálními dovednostmi a psychickými charakteristikami.
- Uznání okolím a sociální hry v dětství a adolescenci jsou důležité faktory, které posilují důvěru ve vlastní schopnosti.

Empowerment a důvěra ve vlastní schopnosti

- Vlastní způsobilost je spjata s níže uvedenými kritérii:
 - schopnost naplňovat vlastní cíle,
 - rozvoj sebedůvěry na základě vlastních úspěchů,
 - přiměřeně sebevědomé vystupování,
 - uznání širší sociální skupiny.
- V rámci konceptu „empowerment“ jsou klíčové dvě myšlenky:
 - zlepšení environmentálních stimulů podporuje převzetí vlastní zodpovědnosti ve vztahu ke zdravému životnímu stylu;
 - aktivní přístup zlepšuje způsobilost k řešení situací v sociálním prostředí a sociální dovednosti obecně.

Použité zdroje

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Děkuji za pozornost.

Kompetence leadera úspěšné školy

CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008145